

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สร้างสังคมสันติภาพ

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง
และครอบครัว

ครูผู้สอน ครูภากร อุปการแก้ว

คำถามชวนคิด

มีนักเรียนคนใดบ้างที่ไม่ได้
พกบัตรประจำตัวประชาชน

คำถามชวนคิด

บัตรประจำตัวประชาชน
มีไว้เพื่ออะไร

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่า การไม่พกพา
บัตรประจำตัวประชาชนนั้น
มีความผิดหรือไม่

กิจกรรม

ถอดรหัสบ้านเกิด

ความหมายของ
เลขประจำตัว
ประชาชน 13 หลัก
มีอะไรบ้าง?

ประเภทบุคคล แบ่งออก
เป็น 8 ประเภท ตามสัญชาติ
และการแจ้งเกิด

จังหวัด

อำเภอหรือเทศบาล

ประเภทบุคคลตามหลักแรก
หรือหมายถึงเล่มที่สุติบัตร

ลำดับที่ของบุคคล
แต่ละกลุ่มประเภท
หรือหมายถึงใบที่สุติบัตร

ตัวเลขตรวจสอบความถูกต้องของ 12 หลักแรก

หมายเหตุ : หลักที่ 2-5 หมายถึง รหัสสำนักทะเบียนที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือถิ่นที่เกิด

กฎหมายเกี่ยวกับ ตนเองและครอบครัว

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวได้
- อภิปรายสิทธิประโยชน์ของบัตรประจำตัวประชาชน
จากวิถีทัศน์ที่กำหนดให้ได้เหมาะสม
- นำเสนอแนวการป้องกันข้อมูลส่วนตัวจากบัตรประจำตัวประชาชน
ได้อย่างเหมาะสม

ความรู้เบื้องต้น

กฎหมายทะเบียนราษฎร
และบัตรประจำตัวประชาชน

ใบความรู้

เรื่อง กฎหมายทะเบียนราษฎรและ บัตรประจำตัวประชาชน

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ให้ขีดเส้นใต้คำสำคัญ ระหว่างอ่าน

ความรู้เบื้องต้น : เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน

กฎหมายทะเบียนราษฎร คือ กฎหมายที่ว่าด้วยการจัดทำและดูแลข้อมูลเกี่ยวกับราษฎร เช่น การแจ้งเกิด การแจ้งตาย การย้ายที่อยู่ และการจัดทำทะเบียนบ้าน โดยกฎหมายหลักที่ใช้คือ พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ทะเบียนบ้าน : เป็นทะเบียนที่แสดงเลขประจำบ้านและรายชื่อผู้อยู่อาศัยทุกคนในบ้านนั้น

ข้อมูลทะเบียนราษฎร : ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล เพศ วันเดือนปีเกิด สัญชาติ ศาสนา สถานะสมรส ชื่อบิดา-มารดา

การแจ้งเกิด : เด็กเกิดในบ้าน เจ้าบ้านหรือบิดามารดาต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน 15 วัน

เด็กเกิดนอกบ้าน บิดามารดาต้องแจ้งภายใน 15 วัน

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจะออกสูติบัตรเป็นหลักฐานแสดงตัวเด็ก

การแจ้งย้ายที่อยู่ : ผู้ย้ายหรือผู้ได้รับมอบอำนาจต้องแจ้งออกจากบ้านเดิมและแจ้งเข้าในบ้านใหม่ภายใน 15 วัน

การแจ้งตาย : หากเสียชีวิตในบ้าน เจ้าบ้านต้องแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง

หากเสียชีวิตนอกบ้าน ผู้ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพต้องแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง

หลักการสำคัญ ข้อมูลทะเบียนราษฎรต้องถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นความลับ นายทะเบียนมีอำนาจเรียกเจ้าบ้านหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลหรือแสดงหลักฐานได้ การไม่แจ้งเหตุการณสำคัญตามกำหนดเวลา มีโทษปรับตามที่กฎหมายกำหนด

กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน กำหนดให้คนไทยต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงตน โดยกฎหมายหลักคือ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ผู้ที่ต้องมีบัตร : ผู้มีสัญชาติไทย อายุ 7 ปีขึ้นไป จนถึง 70 ปี และมีชื่อในทะเบียนบ้าน

ต้องยื่นขอมีบัตรภายใน 60 วันหลังถึงเกณฑ์

บุคคลที่ได้รับการยกเว้น : สมเด็จพระบรมราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป ภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช ผู้พิการที่ไม่สามารถไปยื่นขอได้ ผู้อยู่ในที่คุมขัง และผู้ที่ศึกษาอยู่ต่างประเทศ และไม่สามารถยื่นคำขอได้

หน้าที่ของผู้ถือบัตร : ต้องพกบัตรติดตัวและแสดงต่อเจ้าหน้าที่เมื่อถูกขอตรวจ หากไม่แสดงมีโทษปรับ

อายุการใช้งานของบัตร : บัตรมีอายุ 8-10 ปี (ขึ้นกับช่วงเวลาของกฎหมาย) เมื่อหมดอายุ หาย หรือข้อมูลเปลี่ยนแปลง ต้องขอเปลี่ยนบัตรใหม่

กิจกรรม

นักสืบตรวจสอบข้อมูล

ครอบครัว

คำอธิบาย

๑. ร่วมกันอ่านสถานการณ์ “ครอบครัวของน้องแก้ว”
๒. นักเรียนอ่านสถานการณ์แล้วร่วมกันวิเคราะห์ว่ามีข้อใดที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย

คำอธิบาย

๓. ขีดเส้นใต้ข้อความที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย
พร้อมระบุเหตุผล
๔. ครูร่วมกับนักเรียนเฉลย พร้อมอธิบายสั้น ๆ

ครอบครัวของน้องแก้ว

น้องแก้วเป็นเด็กชายแรกเกิด อาศัยอยู่กับพ่อ แม่ พี่ชาย และคุณยาย
ที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี น้องแก้วเกิดที่บ้านเมื่อ ๒๐ วันที่แล้ว
พ่อแม่ยังไม่ได้ไปแจ้งเกิด เพราะคิดว่าไม่รีบก็ไม่ใช่ไร เมื่อเดือนที่แล้ว
ครอบครัวนี้เพิ่งย้ายบ้านมาจากกรุงเทพฯ แต่ยังไม่ได้แจ้งย้ายเข้าใน
ทะเบียนบ้านที่อยู่อใหม่ เพราะเห็นว่ายังไม่คุ้นกับพื้นที่ และอยากรอให้ครบ
๒-๓ เดือนก่อน

ครอบครัวของน้องแก้ว

พี่ชายของแก้วอายุ ๘ ขวบ ยังไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน เพราะพ่อแม่
เข้าใจว่า บัตรประจำตัวประชาชนต้องเริ่มทำเมื่ออายุ ๑๐ ปี คุณตาของ
น้องแก้วเสียชีวิต ด้วยโรคชรา เมื่อ ๓ วันที่แล้วในบ้านหลังนี้ แต่ครอบครัว
มัวจัดงานศพ จึงยังไม่ได้แจ้งตายที่อำเภอ

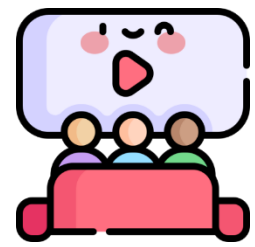
ตารางข้อความที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย

เหตุการณ์ที่ไม่ถูกต้อง	ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
ไม่แจ้งเกิดน้องแก้ว	แจ้งเกิดภายใน ๑๕ วัน
ไม่ได้แจ้งย้ายเข้าใน ทะเบียนบ้านที่อยู่ใหม่	แจ้งย้ายเข้า/ออกภายใน ๑๕ วัน
พี่ชาย ๘ ขวบไม่มี บัตรประจำตัวประชาชน	อายุ ๗ ปีขึ้นไป
คุณตาเสียชีวิตแต่ไม่ได้แจ้งตาย	แจ้งตายภายใน ๒๔ ชั่วโมง

ชีวิตทัศน์

คนไทยพลัดถิ่น จ.ชุมพร
มีความหวังได้บัตรประชาชน

วิดีโอทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวิดีโอทัศน์ : คนไทยพลัดถิ่น จ.ชุมพร มีความหวังได้บัตร

ประชาชน | Thai PBS News

เผยแพร่โดย : ThaiPBSNews

วันที่เผยแพร่ ๑๓ ก.ค. ๒๐๒๕

ที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=ok๓Fn_AsrMU

คำถามชวนคิด

จากวิดีโอที่รับชม
นักเรียนคิดว่า
บัตรประจำตัวประชาชน
มีสำคัญอย่างไร

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่า

หากบุคคลในวิถีทัศน์

มีบัตรประจำตัวประชาชนแล้ว

เขาจะได้รับสิทธิอะไรบ้าง

ใบงานที่ ๗

เรื่อง ปกป้องตัวตน

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ 7 เรื่อง ปกป้องตัวตน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สร้างสังคมสันติภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 36 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

รายวิชา สังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล โดยตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนสั่งซื้อเสื้อผ้าผ่านเว็บไซต์ช้อปปิ้งออนไลน์ที่ไม่ค่อยมีใครรู้จัก เนื่องจากเสื้อผ้าในเว็บไซต์ช้อปปิ้งออนไลน์นี้ราคาถูก แต่ในการสั่งนั้นต้องกรอกข้อมูลส่วนตัวต่าง ๆ เช่น ชื่อ, นามสกุล, ที่อยู่จัดส่ง, เบอร์โทรศัพท์, และข้อมูลบัตรประชาชนเพื่อยืนยันตัวตนและทำการชำระเงิน

2. ในช่วงเวลาหนึ่งของการไลฟ์สดในแอปพลิเคชัน TikTok มีผู้ใช้งานที่เสนอการดูดวงออนไลน์ โดยต้องการให้ผู้สนใจส่งข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ, นามสกุล, เบอร์โทรศัพท์, และเลขประจำตัวประชาชน เพื่อที่จะทำการดูดวงให้แบบออนไลน์

วิเคราะห์ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

สถานการณ์ที่ ๑

๑. ข้อมูลใดบ้างที่เป็น ข้อมูลส่วนบุคคลสำคัญ ที่ควรระวัง
๒. จากสถานการณ์ มีความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัย
อย่างไรบ้าง

วิเคราะห์ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

สถานการณ์ที่ ๑

๓. หากนักเรียนเป็นผู้ซื้อ ควรตรวจสอบเว็บไซต์อย่างไร
เพื่อให้มั่นใจก่อนกรอกข้อมูล
๔. นักเรียนมีข้อเสนอแนะหรือวิธีป้องกันอย่างไร
เพื่อไม่ให้ข้อมูลส่วนตัวถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด

วิเคราะห์ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

สถานการณ์ที่ ๒

๑. ข้อมูลส่วนตัวใดบ้างที่ “อาจเป็นอันตราย” หากส่งให้ผู้อื่นทางออนไลน์
๒. นักเรียนคิดว่าการส่งข้อมูลส่วนตัวเพื่อดูดวงผ่าน TikTok มีความเสี่ยงอย่างไร

วิเคราะห์ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

สถานการณ์ที่ ๒

๓. ถ้าข้อมูลเหล่านี้รั่วไหลไป อาจเกิดผลเสียอะไรตามมาได้บ้าง
๔. ถ้าเพื่อนของนักเรียนจะส่งข้อมูลไปจริง ๆ นักเรียนจะแนะนำว่าอย่างไร

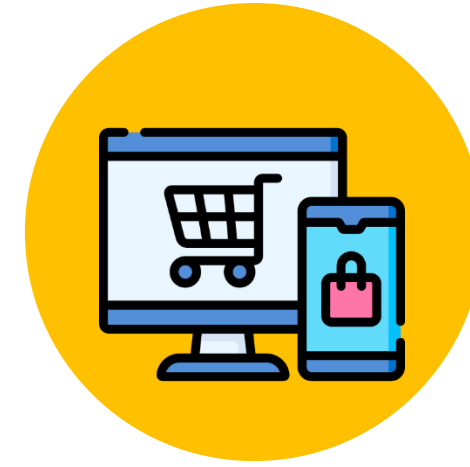

กิจกรรม

ร่วมด้วยช่วยกัน

อภิปรายคำตอบในใบงาน

นักเรียนสั่งซื้อเสื้อผ้าผ่านเว็บไซต์ช้อปปิ้งออนไลน์
ที่ไม่ค่อยมีใครรู้จัก เนื่องจากเสื้อผ้าในเว็บไซต์
ช้อปปิ้งออนไลน์นี้ราคาถูก แต่ในการสั่งนั้น
ต้องกรอกข้อมูลส่วนตัวต่าง ๆ เช่น ชื่อ, นามสกุล,
ที่อยู่จัดส่ง, เบอร์โทรศัพท์, และข้อมูล
บัตรเครดิตเพื่อยืนยันตัวตนและทำการชำระเงิน

วิเคราะห์ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

สถานการณ์ที่ ๑

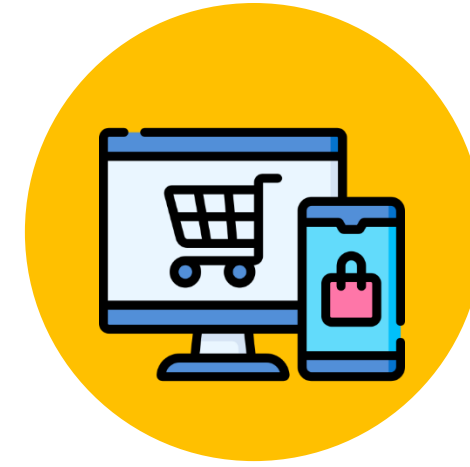
๑. ข้อมูลใดบ้างที่เป็น ข้อมูลส่วนบุคคลสำคัญ ที่ควรระวัง
๒. จากสถานการณ์ มีความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัย
อย่างไรบ้าง

วิเคราะห์ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

สถานการณ์ที่ ๑

๓. หากนักเรียนเป็นผู้ซื้อ ควรตรวจสอบเว็บไซต์อย่างไร
เพื่อให้มั่นใจก่อนกรอกข้อมูล
๔. นักเรียนมีข้อเสนอแนะหรือวิธีป้องกันอย่างไร
เพื่อไม่ให้ข้อมูลส่วนตัวถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด

ในช่วงเวลาหนึ่งของการไลฟ์สดในแอปพลิเคชัน
TikTok มีผู้ใช้งานที่เสนอการดูดวงออนไลน์
โดยต้องการให้ผู้ที่มีสนใจส่งข้อมูลส่วนตัว
เช่น ชื่อ, นามสกุล, เบอร์โทรศัพท์,
และเลขประจำตัวประชาชน
เพื่อที่จะทำการดูดวงให้แบบออนไลน์

วิเคราะห์ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

สถานการณ์ที่ ๒

๑. ข้อมูลส่วนตัวใดบ้างที่ “อาจเป็นอันตราย” หากส่งให้ผู้อื่นทางออนไลน์
๒. นักเรียนคิดว่าการส่งข้อมูลส่วนตัวเพื่อดูดวงผ่าน TikTok มีความเสี่ยงอย่างไร

วิเคราะห์ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

สถานการณ์ที่ ๒

๓. ถ้าข้อมูลเหล่านี้รั่วไหลไป อาจเกิดผลเสียอะไรตามมาได้บ้าง
๔. ถ้าเพื่อนของนักเรียนจะส่งข้อมูลไปจริง ๆ นักเรียนจะแนะนำว่าอย่างไร

คำถามชวนคิด

นักเรียนมีวิธีป้องกัน
ข้อมูลส่วนตัวของตัวเอง
อย่างไรบ้าง

วิธีขึ้นสำเนาบัตรประชาชน

ให้ปลอดภัย ไม่ถูกสวมรอย

สำเนาถูกต้อง
ชาตยาญ รักษ์ดี
20/1/65

1. ถ่ายหน้าบัตรด้านเดียว และไม่ถ่ายหลังบัตร
2. ขีด 2 เส้น กับสำเนาบัตร แต่ห้ามขีดทับใบหน้า
3. ระหว่างเส้นเขียนว่า “ใช้เพื่อ...(เรื่องที่ทำ)...เท่านั้น” พร้อมเขียน # หรือ * ปิดหัว-ท้าย ป้องกันการเพิ่มเติมข้อความ
4. เขียนว่า “สำเนาถูกต้อง” พร้อม “เซ็นชื่อรับรอง” เพื่อป้องกันการลบ
5. เขียน วัน/เดือน/ปี ที่ใช้สำเนาบัตรประชาชน

ที่มา : สำนักงานกิจการยุติธรรม

ANTI-FAKE NEWS CENTER ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม ประเทศไทย

Copyright © 2022, Anti-Fake News Center, All rights reserved

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง กระบวนการตรากฎหมาย
โดยฝ่ายนิติบัญญัติ

สิ่งที่ต้องเตรียม

บัตรคำกิจกรรม “เรียงฉันสิ”

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่

www.dltv.ac.th)

